

DIALOGISCH EN MEERSTEMMIG GELOOFSBEWUSTZIJN.

Is 'meerstemmig' geloven mogelijk?

Marcel Zagers, 21 juni 2010

Meerstemmig geloofsbewustzijn: het pluralisme van de huidige wereldwijde samenleving is ook in de individuele geloofswereld terug te vinden.

Een mens is een samenleving in het klein. Alle verschillen die je tussen mensen aantreft, kun je ook binnen de geloofswereld van het individu terugvinden. Zoals op momenten bepaalde stemmen in de samenleving de boventoon voeren en andere nauwelijks hoorbaar zijn, zo kan in de individuele geloofswereld de ene periode een bepaald geluid meer aan het woord zijn dan een ander.

Het pluralisme van de huidige samenleving is in de individuele geloofswereld terug te vinden. Pluralisme is niet alleen een sociologisch begrip maar ook een psychologisch verschijnsel. Alle meningen en opvattingen die ik om mij heen hoor, hoor ik in mijzelf terug. Wat ik geloof is een verzameling van: geloof en twijfel, vertrouwen en onzekerheid, zeker weten en vermoeden, onverschilligheid en betrokkenheid, kritiek en nieuwsgierigheid, realisme en romantiek. Waar onze maatschappij multicultureel is, kan het persoonlijke geloofsbewustzijn meerstemmig worden genoemd.

Dialogisch geloofsbewustzijn: zoals mensen in dialoog kunnen gaan met elkaar, zo kan ik met mezelf in gesprek gaan – of niet.

In een tijd van een enorme toename aan informatie- en communicatietechnieken, komen culturen onvermijdelijk met elkaar in contact en in conflict. Er zijn mensen die belangstellend de dialoog en de ontmoeting met de ander opzoeken, er zijn ook mensen die zich liever terugtrekken binnen hun eigen cultuur omdat zij zich daar prettiger voelen. Er zijn mensen die voor de ander op willen komen, er zijn ook mensen die de ander het liefste negeren of eisen dat hij zich aanpast. Op vergelijkbare wijze spelen deze processen van dialoog en misverstand zich af binnen de individuele geloofswereld. Mijn geloof en twijfel kunnen harmonieus samengaan maar ook felle conflicten met elkaar hebben. Mijn onverschilligheid kan mijn betrokkenheid volledig onderuit halen, en mijn romantische instelling kan zo bang zijn voor een realistisch geluid dat ik me ook de situaties die ik realistisch zou moeten benaderen romantisch gedraag. Zoals mensen uit verschillende culturen met elkaar in dialoog gaan of juist niet, zo kan het persoonlijke geloofsbewustzijn dialogisch zijn – of juist niet.

Hoe is het mogelijk om zowel een religieus als een niet-religieus mens te zijn? Kan ik op het ene moment gelovig zijn en op het andere moment niet-gelovig? Misschien vraagt onze tijd, onze wereld juist om deze flexibele

manier van geloven. Maar dit is een breuk met de gangbare opvattingen van religie en geloof! Wat gebeurt er wanneer we inzichten van het Dialogische Zelf zoals dit door Hubert Hermans is ontwikkeld, gaan toepassen op religie en geloof? Verdwijnt het christelijk geloof dan nog meer naar de marge en verliest het nog meer zijn kritisch geluid? Of krijgt het juist een nieuwe en inspirerende positie?

Ik wil je vragen om met me mee te denken. Mail mij je reactie, die ik graag wil meenemen in de ontwikkeling van deze manier van denken en geloven. Ga met mij in dialoog over een meerstemmig dialogisch christendom.